VOLUME.4

สมาคมนักเรียนเก่าญี่ปุ่น ในพระบรมราชูปถัมภ์ สาขาภาคเหนือタイ王
国元日本留学生協会国王陛下御支援団体北部支部

NOVEMBER
2024

OJSATN
Monthly Newsletter

ประเพณียี่เป็ง

เทียนไสวใจสว่างกลางสายน้ำ
กระทงเจิมจำรัสชัชวาล

รวมลำนำความคิดอธิษฐาน
ส่องสนานสายน้ำย้ำส่องใจ

เนาวรัตน์ พงษ์ไพบูลย์
ศิลปินแห่งชาติ

คอลัมภ์ประจำเดือน

ประเพณียี่เป็ง

ประเพณียี่เป็ง เป็นประเพณีเก่าแก่ของล้านนาที่ถือปฏิบัติกันมาตั้งแต่พุทธศตวรรษที่ ๑๔ โดยคำว่า “ยี่” แปลว่า สอง ส่วน เป็ง แปลว่า เพ็ญ หรือ คืนพระจันทร์เต็มดวง ซึ่งหมายถึงประเพณีในวันเพ็ญเดือนสองของชาวล้านนา

ตำนานที่กล่าวถึงที่มาของประเพณียี่เป็งมีอยู่หลายตำนาน เช่น หนังสือตำนานโยนกและจามเทวีวงศ์ กล่าวว่า ประเพณีลอยโขมด หรือลอยไฟ เป็นประเพณีดั้งเดิมที่สืบเนื่องกันมาตั้งแต่โบราณกาลแล้ว การลอยโขมด เกิดขึ้นที่อาณาจักรหริภุญไชย เมื่อประมาณ พ.ศ. ๑๔๙๐ มีกลุ่มคนมอญหรือเม็งที่อาศัยอยู่ในเมืองหริภุญไชยได้อพยพหนีอหิวาตกโรคที่เกิดขึ้นในเมืองไปอยู่ที่เมืองสะเทิม

ต่อมาเมื่ออหิวาตกโรคในหริภุญชัยได้สงบลงแล้ว จึงเดินทางกลับหริภุญไชย เมื่อถึงวันครบรอบปีที่ได้จากพี่น้องที่เมืองสะเทิม จึงจัดดอกไม้ธูปเทียน เครื่องสักการะ พร้อมทั้งเครื่องอุปโภคบริโภค ใส่ลงใน สะเปา ลักษณะคล้ายเรือ หรือใส่ในสะตวงหรือกระทงลอยลงน้ำแม่ปิง น้ำแม่กวง แม่ทา เพื่อส่งความระลึกถึงญาติพี่น้องที่ยังอยู่เมืองหงสาวดี จึงเป็นมูลเหตุของการลอยสะเปาหรือลอยโขมด หรือลอยกระทงนับแต่นั้นมาถึงปัจจุบัน

ต่อมาเมื่ออหิวาตกโรคในหริภุญชัยได้สงบลงแล้ว จึงเดินทางกลับหริภุญไชย เมื่อถึงวันครบรอบปีที่ได้จากพี่น้องที่เมืองสะเทิม จึงจัดดอกไม้ธูปเทียน เครื่องสักการะ พร้อมทั้งเครื่องอุปโภคบริโภค ใส่ลงใน สะเปา ลักษณะคล้ายเรือ หรือใส่ในสะตวงหรือกระทงลอยลงน้ำแม่ปิง น้ำแม่กวง แม่ทา เพื่อส่งความระลึกถึงญาติพี่น้องที่ยังอยู่เมืองหงสาวดี จึงเป็นมูลเหตุของการลอยสะเปาหรือลอยโขมด หรือลอยกระทงนับแต่นั้นมาถึงปัจจุบัน

ขอขอบพระคุณข้อมูลจาก
https://www.finearts.go.th

คอลัมภ์ประจำเดือน

งานประเพณีจะมีทั้งหมด ๓ วัน คือ

- วันขึ้นสิบสามค่ำ หรือ ชาวพื้นถิ่นเรียกว่า ‘วันดา’ จะเป็นวันสำหรับการซื้อของตระเตรียมสิ่งต่างๆ ไปทำบุญที่วัด
- วันขึ้นสิบสี่ค่ำ จะไปทำบุญกันที่วัด พร้อมทำกระทงใหญ่ไว้ที่วัดและนำของกินมาใส่กระทงเพื่อทำทานให้แก่คนยากจน
- วันขึ้นสิบห้าค่ำ จะนำกระทงใหญ่ที่วัดและกระทงเล็กส่วนตัวไปลอยในลำน้ำ

กิจกรรมที่ชาวล้านนานิยมกระทำในประเพณียี่เป็ง คือ การจุดผางประทีปและโคมไฟบูชาพระเจ้าห้าพระองค์ การปล่อยว่าว จุดบอกไฟชนิดต่างๆ วัด การไปทำบุญที่วัดในวันยี่เป็ง การฟังเทศน์ใหญ่ ที่เรียกว่า เทศมหาชาติ และการทำซุ้มประตูป่า

โดยชาวล้านนาจะเตรียมจัดตกแต่งประตูบ้านและประตูวัด ด้วยซุ้มประตูป่า โดยการนำต้นกล้วย ใบมะพร้าว ต้นอ้อย โคมหูกระต่าย โคมเงี้ยวหรือโคมชนิดอื่นๆ ดอกไม้ต่างๆ ฯลฯ ตกแต่งเป็นซุ้มประตูป่าอย่างงดงาม เพื่อเป็นเครื่องสักการะถวายการต้อนรับพระเวสสันดรในวันยี่เป็ง ครั้งเสด็จออกจากป่าเข้าสู่เมือง ซึ่งปรากฏในเวสสันดรชาดก อันเป็นชาติสุดท้ายของพระโพธิสัตว์ก่อนจะประสูติเป็นพระพุทธเจ้า และเชื่อกันว่าถ้าใครตกแต่งซุ้มประตูป่าได้งดงาม อาจทำให้พระเวสสันดรเสด็จหลงเข้ามาในซุ้มประตูป่าที่จำลองเป็นป่าหิมพานต์ภายในบ้านของของเรา จะทำให้ได้อานิสงส์อย่างมากอีกด้วย

ขอขอบพระคุณข้อมูลจาก
https://www.finearts.go.th

“เชียงใหม่ในภาพจำของผม”

ตอนที่ 1 ด้วงกว่าง

โดย คุณฮาราดะ มาซารุ (กงสุลใหญ่ญี่ปุ่น ณ นครเชียงใหม่)

ในการเดินทางมารับตำแหน่งที่เชียงใหม่ครั้งนี้ ผมได้รับคำแนะนำจากรุ่นพี่ในกระทรวงการต่างประเทศญี่ปุ่นที่ได้เกษียณไปแล้วให้ลองอ่านหนังสือเล่มหนึ่ง ซึ่งเป็นบันทึกประสบการณ์ของ W.A.R Wood ชาวอังกฤษที่เคยทำหน้าที่เป็นกงสุลในเชียงใหม่ระหว่างปี พ.ศ.2454 ถึง 2475 (ค.ศ. 1911-1932) หนังสือเล่มนี้ได้รับการตีพิมพ์ที่ประเทศญี่ปุ่นในชื่อ "**北タイ王国の面影 Kita tai oukokuno omokage (ร่องรอยอดีตกาลของภาคเหนือของประเทศไทย)**" พร้อมคำอธิบายที่ยอดเยี่ยมโดยคุณ**คุมิโกะ โยชิมัตสึ (吉松久美子 Kumiko YOSHIMATSU)** นักมานุษยวิทยาชาวญี่ปุ่น ซึ่งผมเพิ่งเริ่มอ่านได้ไม่นานแต่รู้สึกว่าน่าสนใจมาก

วันที่ 11 ตุลาคม วันแรกที่ผมเริ่มทำงาน ขณะที่ผมเข้ามาภายในห้องทำงานของสถานกงสุลใหญ่ซึ่งตั้งอยู่ใกล้สนามบินเชียงใหม่ ผมรู้สึกตกใจเมื่อมองเห็นวัตถุขนาดใหญ่เป็นรูปด้วงกว่างวางอยู่ข้างโซฟา มันคือของตกแต่งตั้งโชว์ที่ทำจากเซรามิกเป็นด้วงกว่างสองตัวกำลังใช้เขาต่อสู้กันอยู่บนกิ่งไม้ใหญ่

ตอนแรกผมรู้สึกสงสัยว่าทำไมถึงมีของแบบนี้อยู่ที่นี่ แต่เมื่อได้อ่านหนังสือที่กล่าวถึงข้างต้นนี้ ผมพบว่ามีบทหนึ่งที่กล่าวถึง "**การชนกว่าง**" ซึ่งเป็นวิถีชีวิตพื้นบ้านที่พบเห็นได้ในแถบภาคเหนือของไทย โดยการนำกว่างตัวเมียใส่ไว้ในกิ่งไม้ที่มีโพรงจากนั้นจะปล่อยให้กว่างตัวผู้สองตัวต่อสู้กันบนกิ่งไม้นั้นเพื่อแย่งชิงตัวเมีย

วันก่อน ผมเจอกว่างตัวผู้ตัวหนึ่งนอนหงายอยู่ในสวนบ้าน ดูเหมือนว่ามันอาจจะแพ้การต่อสู้มาจากที่ไหนสักแห่งก็เป็นได้

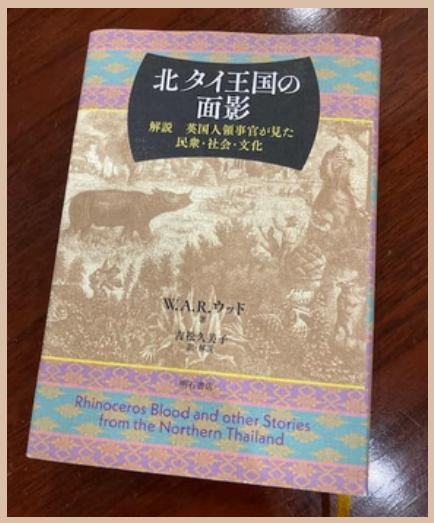

「チェンマイで思ったこと」

第1話・カブトムシ

原田優（在チェンマイ日本国総領事）

チェンマイに赴任するにあたってもう退官した外務省の先輩から一冊の本を読むように薦められた。1911年から1932年までチェンマイの領事を務めたW.A.R Woodという英国人の見聞録である。日本では、文化人類学者の吉松久美子さんが素晴らしい解説とともに「北タイ王国の面影」というタイトルで出版されている。

まだ読み始めたばかりであるが、面白い。

10月11日に赴任して初めてチェンマイ空港近くにある総領事館の執務室に入った時、ソファーの脇においてある、大きなカブトムシのオブジェにぎょっとした。陶器製の置物は、横たわる太い木の枝の上で2匹のカブトムシが角を突き合わせている姿だった。

なんでこんなものがと思ったが、「北タイ王国の面影」を読んでいると、「闘カブトムシ」という短編が掲載されており、カブトムシを戦わせるのが北タイ地域の伝統的な風物だと知って合点がいった。木の枝の穴にメスのカブトムシを閉じ込めてそれを目当てに2匹のオスカブトムシを争わせるという仕組みらしい。

過日、家の庭にひっくり返って弱っているオスのカブトムシを見つけた。どこかで、闘って敗北を喫したのかしらと思った。

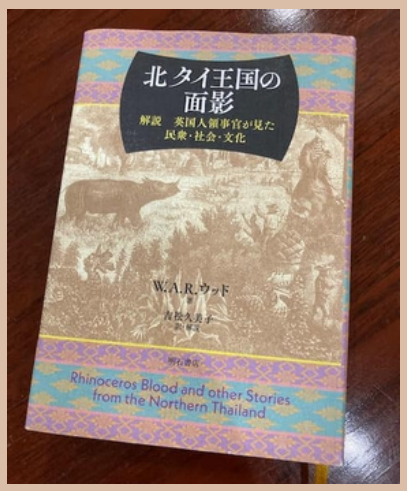

ประชาสัมพันธ์กิจกรรม

งานสัมมนา Study in Japan Virtual Fair by JASSO 2024

มุมสมาชิก

สมัครเป็นสมาชิกสมาคมนักเรียนเก่าญี่ปุ่น ในพระบรมราชูปถัมภ์ สาขาภาคเหนือ (ส.น.ญ.น.) เพื่อรับสิทธิเพื่อตัวท่านเองและครอบครัวมากมาย

สิทธิพิเศษสำหรับสมาชิก ส.น.ญ.น.

- สามารถสมัครเป็นอาจารย์สอนภาษาญี่ปุ่น ล่าม และนักแปล ในสังกัด ส.น.ญ.น.
- เข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ของ ส.น.ญ.น.
- สวัสดิการต่างๆ ตามระเบียบของ ส.น.ญ.น.
- ส่วนลดค่าเล่าเรียน เมื่อสมัครเรียนภาษา (เฉพาะสมาชิกและลูกหลานสายตรง)

สมาชิกจากสามารถติดตามข้อมูลข่าวสารของสมาคมฯ ได้ทาง...

Facebook
สมาคมนักเรียนเก่าญี่ปุ่นฯ
สาขาภาคเหนือ

Website
www.ojsatn.or.th

Line Official